EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2025.12.16.
COM(2025) 766 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

a hulladékra vonatkozó statisztikákról szóló 2150/2002/EK rendelet alapján összeállított statisztikákról és ezek minőségéről

1. Bevezetés

A hulladékra vonatkozó statisztikákról szóló, 2002. november 25-i 2150/2002/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet[1] (a továbbiakban: a rendelet) meghatározza a hulladékokra vonatkozó statisztikák készítésének Európai Unión belüli keretét. A rendelet 8. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik.

> *A Bizottság e rendelet hatálybalépésétől számított öt éven belül és azt követően minden harmadik évben jelentést nyújt be az Európai Parlamenthez és a Tanácshoz az e rendelet szerint készített statisztikákról, különös tekintettel azok minőségére, valamint a vállalkozásokra nehezedő terhekre.*

Ez a hetediket jelentés, amellyel a Bizottság eleget tesz ennek a kötelezettségnek. A korábbi jelentéseket 2008-ban[2], 2011-ben[3], 2014-ben[4], 2016-ban[5], 2020-ban[6] és 2022-ben[7] tették közzé.

Ez a jelentés a 2020 és 2022 közötti adatszolgáltatási időszakra (referenciaévi adatok) terjed ki, amelyre vonatkozóan a tagállamok 2022-ben, illetve 2024-ben szolgáltattak adatokat.

2. A hulladékra vonatkozó statisztikákról szóló rendelet

A rendelet keretrendszert állapít meg az uniós statisztikák elkészítése, a hulladékkeletkezés, -hasznosítás, és -ártalmatlanítás tekintetében.

Biztosítja, hogy a hulladékra vonatkozó adatokat következetes módon gyűjtsék és közöljék az uniós tagállamokban és az Európai Gazdasági Térség (EGT) országaiban, javítva a hulladékra vonatkozó statisztikák pontosságát, megbízhatóságát és összehasonlíthatóságát. Előmozdítja az átláthatóságot, és hozzáférést biztosít a hulladékokkal kapcsolatos adatokhoz a politikai döntéshozók, a kutatók és a nyilvánosság számára.

A tagállamoknak adatokat kell gyűjteniük a hulladékképződésről (gazdasági tevékenység, háztartás és egyéb források szerint), a hulladékkezelésről (újrafeldolgozás, hasznosítás, ártalmatlanítás stb.) és a hulladékgazdálkodásról (beleértve a hulladékszállítást és -kereskedelmet), és azokat kétévente, a tárgyév végétől számított 18 hónapon belül be kell nyújtaniuk a Bizottságnak (Eurostat)[8].

Az Eurostat felhasználóbarát formátumban teszi közzé a hulladékokkal kapcsolatos adatokat, lehetővé téve a könnyű hozzáférést és a tagállamok közötti összehasonlítást.

---

1 HL L 332., 2002.12.9., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2002/2150/2010-10-18.
2 COM(2008) 355 végleges, 2008.6.13.
3 COM(2011) 131 végleges, 2011.3.17.
4 COM(2014) 79 final, 2014.2.14.
5 COM(2016) 701 final, 2016.11.3.
6 COM(2020) 54 final, 2020.2.14.
7 COM(2022) 719 final, 2022.12.15.
8 A 2150/2002/EK rendelet I. és II. melléklete 7. szakaszának (2) bekezdése.

A hulladékképződésre és -kezelésre vonatkozó statisztikák mellett a rendelet révén gyűjtött adatok olyan szakpolitikai témákra vonatkozó statisztikákat is támogatnak, mint a körforgásos gazdaság[9] és a fenntartható fejlődési célok[10].

3. Fejlemények az utolsó jelentés óta

3.1. A jelentéstétel formátumának változásai

A rendelet alapján a Bizottságnak (Eurostat) szolgáltatott adatok mellett a tagállamok minőségjelentést is küldenek. A 2024. évi adatgyűjtés óta a minőségjelentési formátumot egységes integrált metaadat-struktúrává (SIMS)[11] korszerűsítették, amely egy nemzetközi technikai standard (SDMX) alkalmazásával harmonizált formátumban integrálja a metaadatokat és a minőségi információkat. Ez a korszerűsítés részletesebb és szilárdabb struktúrát biztosít, amely összhangban van a különböző statisztikai területek bevált gyakorlataival. Emellett a minőségjelentés új táblázatot tartalmaz a lefedettséggel kapcsolatos problémák értékelésére, a hulladékelszámolás hiányosságainak azonosítására és a hulladékkeletkezésre vonatkozó becslések általános pontosságának javítására.

3.2. A hulladékstatisztikai munkacsoport ülései

Az adatok összehasonlíthatóságának és minőségének javítása érdekében az Eurostat évente megszervezi a hulladékstatisztikai munkacsoport üléseit, amelyeken az uniós tagállamok, az EFTA-országok és a tagjelölt országok nemzeti statisztikai hivatalainak nemzeti szakértői vesznek részt. A legutóbbi (2022-es) jelentés óta éves ülésekre került sor, amelyek mindegyike másfél napig tartott, és amelyeken a munkacsoport megvitatta a körforgásos gazdaságot, a települési hulladékra, a mezőgazdasági hulladékra, a szennyvíziszapra és az ásványi hulladékra vonatkozó jelentéstételt, valamint az Eurostat 2024. évi kézikönyvét.

3.3. Országlátogatások

A Bizottság (Eurostat) kétoldalú látogatásokat tesz az országokban, hogy technikai kérdéseket vitasson meg, és jobban megértse az alkalmazott módszertant és annak az adatok összehasonlíthatóságára gyakorolt hatásait. A legutóbbi jelentés óta négy látogatásra került sor: Hollandiába, Spanyolországba, Finnországba és Bulgáriába. A látogatások a rendelet alapján szolgáltatott adatokra összpontosítottak, és adott esetben további hulladékáramokra (azaz az élelmiszer-hulladékra, az akkumulátorokra, az elektronikus és elektromos hulladékokra, valamint a hulladékká vált gépjárművekre) is kitértek. Az ilyen látogatások javítják a

[9] Nyomonkövetési keretrendszer – Körforgásos gazdaság – Eurostat.
[10] Információ az adatokról – Fenntartható fejlődési célok – Eurostat.
[11] A Bizottság (EU) 2023/397 ajánlása (2023. február 17.) az európai statisztikai rendszerben használandó leíró jellegű metaadatokról és minőségjelentésekről, valamint az európai statisztikai rendszerben használandó leíró jellegű metaadatokról szóló 2009/498/EK ajánlás felváltásáról (HL L 53., 2023.2.21., ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2023/397/oj/hun).

kommunikációt, és lehetővé teszik a módszertannal kapcsolatos információcserét az érintett országgal, jobban megértve az egyes országok hulladékra vonatkozó statisztikákkal kapcsolatos folyamatait és kihívásait. Ezen túlmenően a látogatások az összetett kérdések megvitatásának és megoldásának gyorsabb és hatékonyabb módját jelentik.

3.4. A legutóbbi jelentés óta továbbított adatok minősége

3.4.1. Időszerűség

A 2020. és 2022. referenciaévi adatgyűjtésre vonatkozó jelentéstételi határidő betartásában az előző évekhez képest nem történt változás.

A hulladékképződésre és -kezelésre vonatkozó adatkészleteket általában időben nyújtották be. A 2020-as referenciaévre vonatkozóan 25 tagállam és egy EGT-ország nyújtotta be időben az adatait, míg a 2022-es referenciaévre vonatkozóan 21 tagállam és két EGT-ország tartotta be a benyújtási határidőt.

Egyes országok azonban késtek a 2022-es referenciaévre vonatkozó adatok továbbításával. Az országok minőségjelentéseket is nyújtottak be a határidő után, illetve két uniós ország továbbra sem nyújtotta be azokat, potenciálisan az abban az évben bevezetett új minőségjelentési formátum miatt. Hat nyugat-balkáni országtól (Bosznia-Hercegovina, Montenegró, Észak-Macedónia, Albánia, Szerbia és Koszovó[*]) és Törökországtól is érkeztek önkéntes adatszolgáltatások, négy ország pedig teljes adatkészleteket és minőségjelentéseket nyújtott be időben. Az Eurostat emlékeztetőket küldött, és beavatkozott a benyújtás elmulasztása esetén. A validált adatokat a 2018., 2020. és 2022. referenciaévre vonatkozóan közzétették az Eurostat online adatbázisában, amiket a Statistics Explained oldalon közzétett cikkek és más információs anyagok kísértek[12].

3.4.2. Teljesség

A hulladékképződésre vonatkozó adatok 2010 óta szignifikánsabban teljesebbé váltak. Jelentősen csökkent a hiányzó adatok és a hiányos válaszokat küldő országok száma, és egyik uniós és EGT-ország sem jelentett hiányzó adatokat mindkét referenciaévre vonatkozóan. Hat nyugat-balkáni ország (Bosznia-Hercegovina, Montenegró, Észak-Macedónia, Albánia, Szerbia és Koszovó) és Törökország is benyújtotta a 2022. referenciaévi, a hulladékképződésre vonatkozó jelentését.

Hasonló javulás volt tapasztalható a hulladékkezelési adatokban is; sem a 2020-as, sem pedig 2022-es referenciaévre vonatkozóan nem jelentettek hiányzó adatokat. Egyes országok azonban bizalmas adatokat közölnek, ami további másodlagos bizalmas adatkezelést tesz

[*] Ez a megnevezés nem érinti a jogállással kapcsolatos álláspontokat, továbbá összhangban van az 1244 (1999) sz. ENSZ BT-határozattal és a Nemzetközi Bíróságnak a koszovói függetlenségi nyilatkozatról szóló véleményével.

[12] Új tételek (ref. év: 2022): https://ec.europa.eu/eurostat/en/web/products-eurostat-news/w/ddn-20241017-1; hulladékgazdálkodási mutatók: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Waste_management_indicators.

szükségessé annak megakadályozása érdekében, hogy a bizalmas adatokból bizalmas nemzeti adatok legyenek levezethetők. Ez az eljárás biztosítja a bizalmas információk védelmét, ugyanakkor lehetővé teszi az összesített adatok közzétételét.

3.4.3. Relevancia

Az adatkészlet átfogó tájékoztatást nyújt a keletkezett hulladékról és annak kezeléséről. A hulladékot anyag és tevékenységi ágazat szerint osztályozza, elsősorban a hulladékgazdálkodásra összpontosítva. Nem foglalkozik azonban teljeskörűen a hulladékkal mint erőforrással, mivel korlátai vannak, többek között hiányoznak az újrahasznosítási arányokra, a hulladék behozatalára és kivitelére, valamint az előzetes feldolgozási szakaszokra vonatkozó adatok. Ezenkívül a hulladék jellemzői dinamikus jellegűek, és fennáll annak a lehetősége, hogy az anyagokat kétszer számolják el. Mindkét tényező befolyásolhatja a pontosságot. Bár az adatok hasznosak a hulladékgazdálkodási infrastruktúra kezeléséhez, ezek a hiányosságok azt jelentik, hogy az adatkészlet nem alkalmas teljes mértékben a körforgásos gazdaság gyakorlatainak nyomon követésére.

3.4.4. Pontosság

A hulladékképződésre vonatkozó adatok pontosságát olyan átfogó megközelítés biztosítja, amely valamennyi gazdasági ágazat és háztartás statisztikáit egyesíti, beleértve a másodlagos hulladékot és a kisvállalkozásokat is. A lefedettség esetleges hiányosságainak kezelése érdekében az adatokat adminisztratív forrásokból vagy becslésekből származó információkkal egészítették ki. Az elmúlt években az a tendencia figyelhető meg, hogy egyre nagyobb mértékben támaszkodnak adminisztratív forrásokra, és a statisztikai mintavétellel végzett felméréseket inkább szelektíven használják kiegészítő adatok gyűjtésére és a fennmaradó hiányosságok pótlására.

Ez a megközelítés hatékony és eredményes, mivel a rendelkezésre álló adminisztratív adatokat és célzott felmérési adatokat hasznosítja a hulladékképződésre vonatkozó jó minőségű adatok előállításához. Ez a módszer mindkét adatforrás erősségeit kiaknázza. Ez azt jelenti, hogy összhangban van az európai statisztika gyakorlati kódexével, amely előmozdítja a meglévő adatforrások használatát és minimálisra csökkenti a válaszadók terheit. Ennek eredményeként nő a hulladékképződésre vonatkozó adatok pontossága és megbízhatósága, ami szilárd alapot biztosít a megalapozott döntéshozatalhoz. Az Eurostat minőségjelentés-ellenőrzései, amelyek összehasonlítják a cégnyilvántartás adatait a hulladékjelentési rendszer adataival, hozzájárultak a megbízhatóság javításához. Bár a válaszadási arányok alacsonyak, az adatkészletek eltérései arra utalnak, hogy a keletkező hulladék mennyiségét kevesebb mint 10 %-kal alábecsülik. Pontatlanságok merülhetnek fel a NACE-kódokon belüli nem megfelelő aggregálás miatt, ami azt jelentheti, hogy a háztartási hulladék mennyiségét túlbecsülik.

Összességében, bár továbbra is fennállnak bizonyos korlátok, az adatminőség folyamatosan javul, és erőfeszítések történnek a fennmaradó kihívások kezelésére, valamint a hulladékképződésre vonatkozó pontosabb és összehasonlíthatóbb adatok biztosítására.

3.4.5. Hozzáférhetőség és érthetőség

A rendelettel összhangban a hulladékra vonatkozó statisztikákat átfogó adatbázison és az Eurostat honlapján található egyértelmű, tömör cikkeken keresztül teszik hozzáférhetővé. Az adatbázis lehetővé teszi a felhasználók számára, hogy személyre szabott letöltéseket hozzanak létre, és integrált metaadatokat és minőségjelentéseket biztosít a jobb megértés érdekében. A felhasználói visszajelzések nagy elégedettséget mutatnak az adatok hozzáférhetőségével kapcsolatban, a legtöbb kérdés a közzétett számok értelmezésével, nem pedig az adatokhoz való hozzáféréssel kapcsolatos, ami arra utal, hogy az Eurostat adatbázisa felhasználóbarát és intuitív információforrás. Azáltal, hogy könnyű hozzáférést biztosít a hulladékra vonatkozó statisztikákhoz, az Eurostat Unió-szerte lehetővé teszi az érdekelt felek számára, hogy megalapozott döntéseket hozzanak, valamint előmozdítja az átláthatóságot a hulladékgazdálkodási ágazatban.

3.4.6. Összehasonlíthatóság

A közös fogalommeghatározásoknak és osztályozásoknak köszönhetően az adatok általában nagymértékben összehasonlíthatók az országok között. Továbbra is akadnak azonban kihívások, különösen a veszélyes hulladékokkal kapcsolatos adatok esetében, ahol az egyes országok nemzeti jogszabályai eltérő módon határozhatják meg a „veszélyességet”. Az ásványi hulladék dominanciája, amely a teljes hulladék mintegy kétharmadát teszi ki, szintén akadályozza az országok közötti összehasonlítást. Ennek enyhítése érdekében az Eurostat a „jelentős ásványi hulladékok nélküli hulladék” mutatóra vonatkozó adatokat tesz közzé, ami elősegíti az országok közötti pontosabb összehasonlítást.

A legtöbb tagállam az adatgyűjtés és a módszerek javítása révén folytatja az adatminőség és -hatékonyság fejlesztését. Ezek a fejlesztések azonban töréseket okozhatnak az idősorokban, amelyeket a tagállamok az adatkészletek felülvizsgálatával és a felhasználóknak az esetleges felülvizsgálatokról való tájékoztatásával kezelnek. Az Eurostat az általa közzétett adatkészletekben jelzi ezeket a folytonossághiányokat.

3.4.7. Koherencia

A hulladékra vonatkozó statisztikák nagy fokú koherenciát mutatnak, ami azt jelzi, hogy mennyire lehet őket különböző módon és különböző célokra kombinálni. A koherenciát három dimenzió mentén értékelik: koherencia a nemzeti számlákkal, más területek közötti koherencia és belső koherencia. A hulladékra vonatkozó statisztikák esetében a belső koherenciát a nyers adatok kimenetekké történő következetes átalakítása biztosítja.

Ami a területek közötti koherenciát illeti, validálási eljárások vannak érvényben a hulladékra vonatkozó statisztikák más releváns adatkészletekkel – például az elektromos és elektronikus berendezések hulladékaira, a csomagolási hulladékra és az élelmiszer-hulladékra vonatkozó adatkészletekkel – való összehasonlítására. Bár ezek az eljárások segítenek csökkenteni a következetlenségeket, továbbra is vannak eltérések, főként az adatok előállításával foglalkozó szervezeti egységek közötti különbségek miatt.

Mindazonáltal a nemzeti számlákkal való koherenciát jól szemléltetik a hulladékképződés és az olyan társadalmi-gazdasági mutatók közötti kapcsolatok, mint az egy főre jutó GDP és a hulladékgazdálkodásra fordított kormányzati kiadások. Az adatok például pozitív korrelációt mutatnak az egy főre jutó hulladékképződés és az egy főre jutó GDP között. A hulladékképződés és a hulladékgazdálkodásra fordított kiadások közötti kapcsolat azonban kevésbé egyértelmű, mivel a különböző országcsoportok eltérő mintázatot mutatnak.

Emellett, mivel a hulladékgazdálkodási mutatókészlet ötvözi a rendelet alapján gyűjtött hulladékkezelési adatokat a nemzetközi kereskedelemre vonatkozó statisztikákból (COMEXT adatbázis) vagy nemzeti forrásokból származó behozatali/kiviteli adatokkal, a nemzetközi árukereskedelmi statisztikákkal való összhangot ugyancsak értékelik. Ezek a megállapítások hangsúlyozzák a hulladékképződés, a gazdasági tevékenység és a környezeti hatások közötti kapcsolatok összetettségét, valamint az adatok koherenciájának és következetességének javítására irányuló folyamatos erőfeszítések fontosságát.

3.5. Az adatok elemzése

A 2022. évi adatgyűjtés értékes betekintést nyújtott a hulladékképződés és -gazdálkodás tendenciáiba és fejleményeibe. Az adatok rámutattak különösen a háztartási és hasonló hulladékok[13] keletkezésének folyamatos csökkenésére, valamint e hulladékáram közvetlen hulladéklerakóban való elhelyezésének erőteljes csökkenésére. Emellett nőtt a háztartásokból származó egyes hulladékáramok, például az üveg, a műanyag és a biohulladék elkülönített gyűjtése.

Az adatok kielégítő minőségi szintet mutattak, azonban javítási lehetőségeket is azonosítottak, különösen a szennyvíziszap, a mezőgazdasági hulladékok és az építési hulladékok tekintetében. Az Eurostat javította iránymutatását a bányászati hulladék országok közötti következetlen osztályozásának kezelése érdekében.

Az elemzés rávilágított a körforgásos gazdaság előtt álló kihívásokra is, különösen a műanyag- és textilhulladék-áramok tekintetében. Jelentős eltérések figyelhetők meg az egy főre jutó hulladékképződés és a kezelési módszerek terén, és egyes országok a korlátozott belföldi újrafeldolgozási kapacitás miatt nagymértékben a kivitelre vagy a hulladéklerakásra támaszkodnak. Ezek a megállapítások azt mutatják, hogy javítani kell az infrastruktúrát, csökkenteni kell az exporttól való függést és harmonizálni kell a fogalommeghatározásokat.

E kérdések kezelése érdekében az Eurostat kiterjesztette a kérdőívet a hulladékbehozatalra és -kivitelre vonatkozó önkéntes jelentéstételre és más releváns kategóriákra a hulladékképződésre és -kezelésre vonatkozó adatok összeegyeztetése érdekében. Ez nem csak a becslések minőségét fogja javítani, de értékes információkat is biztosít a körforgásos gazdasággal összefüggésben.

[13] Olyan hulladék, amely nem a háztartásokban keletkezik, de összetételében hasonlít a háztartási hulladékra. Jellemző példa erre a kisvállalkozásoktól, irodáktól, iskolákból és közlétesítményekből, például parkokból származó hulladék, ahol a lakóépületek hulladéktípusaihoz hasonló hulladéktípusok keletkeznek.

3.6. Adminisztratív teher

A hulladékra vonatkozó statisztikákkal kapcsolatos jelentéstételi követelmények adminisztratív terhet rónak a hulladéktermelőkre és a hulladékgazdálkodásra szakosodott vállalkozásokra. A rendelettel összhangban a (10 főnél kevesebb alkalmazottat foglalkoztató) kisvállalkozások[14] enyhíthetik ezt a terhet azáltal, hogy a jelentéstételt a közvetlenül a tagállamok által gyűjtött adatokkal váltják fel.

A tagállamok különböző megközelítéseket alkalmaznak az adatgyűjtés terén, beleértve a felméréseket, az adminisztratív adatokat vagy a felmérések és adminisztratív adatok kombinációját. Az adminisztratív adatok kombinálják az egyéb célokból, például az adózás, a környezetvédelmi megfigyelés vagy a nemzeti hulladékgazdálkodás céljából gyűjtött adatokat.

A pontos adatgyűjtés biztosítása érdekében az Eurostat technikai segítséget és képzést nyújt a nemzeti összeállítóknak, úgy az adatgyűjtőknek, mint a válaszadóknak.

Meg kell jegyezni, hogy mintegy 12 tagállamban az adatgyűjtés adminisztratív adatokra támaszkodik, öt tagállam pedig statisztikai felméréseket használ. Megállapították továbbá, hogy egyre több ország alkalmaz kombinált megközelítést.

A válaszadók száma körülbelül 6 325 volt, akik mindegyike kevesebb mint egy órát töltött a kérdőív kitöltésével. Ami a minőségjelentések és felmérési adatok átfogó elemzésén alapuló költségbecslést illeti, a vállalatokra Unió-szerte nehezedő teljes teher körülbelül 2,2 millió EUR (tagállamonként évente átlagosan 186 000 EUR).

Az adminisztratív terhek csökkentésére és a jelentéstételi követelmények egyszerűsítésére irányuló bizottsági erőfeszítésekkel összhangban úgy tűnik, hogy ez a kérdőív egyensúlyt teremt és arányos terhet ró a kitűzött célokra. Az adminisztratív adatok és a kombinált megközelítések tagállamok általi alkalmazása hozzájárul a hulladéktermelőkre és a vállalkozásokra nehezedő terhek minimalizálásához. Összességében a hulladékra vonatkozó statisztikákkal kapcsolatos jelenlegi jelentéstételi követelmények hatékonyan szolgálják a szükséges adatok gyűjtését, miközben minimálisra csökkentik az adminisztratív terheket, ezáltal támogatva a Bizottság terhek csökkentésére és egyszerűsítésére irányuló célkitűzését.

4. Javító célú intézkedések

A rendelet alapján szolgáltatott számszerű adatok javítása érdekében az Eurostat hatékony, gyors megoldást keresett, amely kielégíti a modern hulladékgazdálkodás legfontosabb információs igényeit, különös tekintettel a körforgásos gazdaságra való átállás nyomon követésére és az újrahasznosítási arányok kiszámítására, amelyek kulcsfontosságú mutatók az

[14] A kisvállalkozások felmérések alóli mentességét különböző módokon kezelik. Néhány országban mintavételezéssel mérik fel a kisvállalkozásokat, az eredményeket pedig extrapolálják. A legtöbb ország azonban teljes mértékben mentesíti a kisvállalkozásokat a rendelet 3. cikkének (2) bekezdése szerint, amely lehetővé teszi a tíznél kevesebb alkalmazottat foglalkoztató kisvállalkozások mentesítését a felmérésekben való részvétel alól, kivéve, ha jelentős mennyiségű hulladék keletkezik náluk. Az adatok faktoralapú becslési modellek segítségével is extrapolálhatók. Az országok különféle mentesítési küszöbértékeket határoztak meg, általában az alkalmazottak száma vagy az évenként termelt hulladék alapján. Vannak országok, amelyek a két kritériumot együttesen alkalmazzák, hogy így gondoskodjanak arról, hogy a kisvállalkozások is szerepeljenek az adatgyűjtésben abban az esetben, ha meghaladják a meghatározott hulladékképződési küszöböt.

EU környezetvédelmi és erőforrás-hatékonysági céljainak elérésében elért előrehaladás értékeléséhez.

Az Eurostat a hulladékképződés és -kezelés összeegyeztetésére vonatkozó kiegészítő modul kidolgozására összpontosított, amely relevánsabbá és átfogóbbá teszi a hulladékokkal kapcsolatos adatokat. A modul öt részletes táblázatot tartalmaz, amelyek nyomon követik a hulladék áramlását a keletkezéstől a kezelésig, és kiterjednek a behozatalra és a kivitelre, az előkezelésre, a hőkezelésre és az anyaghasznosításra. Ez a megközelítés részletesebb információkkal szolgál a hulladékáramokról, és lehetővé teszi az egyes hulladéktípusok újrafeldolgozási és hasznosítási arányának pontos kiszámítását.

Annak ellenére, hogy a 2022. és 2024. évi jelentéstételi fordulókban csak korlátozott mértékben jelentettek erről az önkéntes modulról, az Eurostat a legátfogóbb beadványokat használta fel a Sankey-diagramok létrehozására, amelyek vizuálisan ábrázolják a hulladékáramokat és azonosítják az adathiányokat. Ezek a diagramok a legjobban teljesítő országokkal folytatott konzultációkkal együtt adatokat biztosítottak, és megnyitották az utat a megbízhatóbb és átfogóbb jövőbeli jelentéstétel előtt.

A körforgásos gazdaság elemzése, valamint annak érdekében, hogy egyszerűbbé váljon az egyes hulladékáramok újrafeldolgozási és anyaghasznosítási teljesítményének nyomon követése, az Eurostat hulladékszámlákat, módszertani keretet és különböző részletességű és több forrásból származó adatok integrálására irányuló megközelítést vezetett be.

5. Következtetések

A rendelet alapján összeállított adatok átfogó és megbízható információforrást biztosítanak az EU-n belüli hulladékképződésről és -kezelésről a 2002 és 2022 közötti időszakra vonatkozóan.

Az adatokat általában időben nyújtják be, és megfelelő minőségűek ahhoz, hogy megbízhatónak és pontosnak minősüljenek. Az adatkészlet minősége nagymértékben függ az egyes országok módszertanától, amely minden adatgyűjtési ciklussal folyamatosan javul. Ehhez a javuláshoz több tényező is hozzájárult: az adminisztratív adatokra való növekvő támaszkodás, amely csökkenti az extrapolációtól való függőséget, az adatok validálása terén elért folyamatos előrehaladás, valamint a tagállamokkal iránymutatás, munkacsoportok és országlátogatások révén folytatott információcsere.

Ezeknek az adatoknak azonban megvannak a korlátai a körforgásos gazdaságra és a hulladék erőforrásként való felhasználására vonatkozó információk tekintetében, mivel a hulladék előkezelésével, újraosztályozásával és a nemzetközi hulladékkereskedelemmel kapcsolatos adatok hiányosak, ami korlátozza a végleges kezelésen és ártalmatlanításon túlmutató átfogó információk rendelkezésre állását. Az Eurostat a munkacsoporttal együtt lépéseket tett a kiegészítő modul bevezetésére, amelynek adatai önkéntes alapon kerülnek gyűjtésre, mivel nem része a rendeletnek; sajnálatos módon a válaszadási arány az erőforrások tagállami szintű szűkössége miatt nagyon alacsony volt, ezért ezeket az adatokat még nem lehet felhasználni.

Mivel az EU különböző ágazatspecifikus irányelvek és rendeletek keretében hulladékjelentési kötelezettségeket vezet be egyes hulladékáramokra (például az akkumulátorokra[15], az e-hulladékra[16], az élelmiszer-hulladékra[17] és a csomagolási hulladékra[18]) vonatkozóan, egyre több információ áll rendelkezésre ezekről a hulladéktípusokról. A rendelet azonban továbbra is az egyetlen olyan hivatalos alapja a Bizottság felé teljesítendő tagállami jelentéstételnek, amely minden hulladéktípusra kiterjed. Ez a körforgásos gazdaságon belüli anyagáramlások mérésének alapvető eszköze. A rendelet nem méri megfelelően a hulladékgyűjtéstől a hulladékkezelésig tartó áramlásokat, különösen, de nem kizárólag a hulladékok határokon átnyúló áramlása tekintetében. Az e területre vonatkozó adatok javítása elengedhetetlen a körforgásos gazdaságra vonatkozó információk teljességének fenntartásához és ahhoz, hogy a rendelet adatkészletei relevánsak legyenek az adatelemzés szempontjából.

Emellett a külkereskedelmi és fizetésimérleg-statisztikákkal való keresztellenőrzés révén fel lehetne tárni a hulladékra vonatkozó statisztikák koherenciájának javítására kínálkozó lehetőségeket. Ez nem róhat további jelentéstételi terhet a tagállamokra, és meghatározná a nemzetközi hulladékáramokra vonatkozó módszertan jövőbeli javításának területeit, ezáltal javítva a hulladékra vonatkozó statisztikák általános minőségét és megbízhatóságát.

Korlátai ellenére továbbra is a rendelet alapján szolgáltatott adatok jelentik az egyetlen forrást a hulladékgazdálkodás átfogó és holisztikus áttekintéséhez az EU valamennyi gazdasági ágazatában és háztartásában. Egyedi és pontos képet ad a gazdasági fejleményekről, beleértve a hulladékképződés és -kezelés tendenciáit is.

[15] Az Európai Parlament és a Tanács 2006/66/EK irányelve (2006. szeptember 6.) az elemekről és akkumulátorokról, valamint a hulladékelemekről és -akkumulátorokról (HL L 266., 2006.9.26., 1. o., ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2006/66/2018-07-04/hun).

[16] Az Európai Parlament és a Tanács 2012/19/EU irányelve (2012. július 4.) az elektromos és elektronikus berendezések hulladékairól (e-hulladék) (HL L 197., 2012.7.24., 38. o., ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2012/19/2024-04-08/hun).

[17] Az Európai Parlament és a Tanács 2008/98/EK irányelve (2008. november 19.) a hulladékokról és egyes irányelvek hatályon kívül helyezéséről (HL L 312., 2008.11.22., 3. o., ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2008/98/2024-02-18/hun).

[18] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2025/40 rendelete (2024. december 19.) a csomagolásról és a csomagolási hulladékról, az (EU) 2019/1020 rendelet és az (EU) 2019/904 irányelv módosításáról, valamint a 94/62/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L, 2025/40, 2025.1.22., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/40/oj/hun).